XI. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

Viloyatning tashqi savdo aylanmasi 2019 yilning yanvar–dekabr oylarida 550,6 mln. AQSH dollarini tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan 2,0 martaga oshdi. SHu jumladan eksport hajmi 139,7 mln. AQSH dollariga (36,8%ga ko'paygan) va import hajmi 410,9 mln. AQSH dollariga (o'sish su'rati 2,4 marta)ga etdi.Tashqi savdo saldosi minus 271,2 mln. AQSH dollarini tashkil qildi.

Viloyatning tashqi savdo aylanmasi
(2019 yilning yanvar–dekabrida)

	Mln. AQSH dollari	*2018 yilning yanvar–dekabriga nisbatan % da*	*Jamiga nisbatan % da*
Tashqi savdo aylanmasi	**550,6**	**2,0 m.**	**100,0**
MDH davlatlari	175,6	146,8	31,9
boshqa davlatlar	375,0	2,5 m.	68,1
Eksport	**139,7**	**136,8**	**100,0**
MDH davlatlari	104,0	152,4	74,4
boshqa davlatlar	35,7	105,5	25,6
Import	**410,9**	**2,4 m.**	**100,0**
MDH davlatlari	71,7	139,5	17,4
boshqa davlatlar	339,2	2,9 m.	82,6
Saldo	**-271,2**	**x**	**x**
MDH davlatlari	32,3	x	x
boshqa davlatlar	-303,5	x	x

***dastlabki ma'lumot**

Yanvar-dekabr oylarida MDH va boshqa davlatlarning viloyatda tashqi savdo aylanmasidagi ulushi *(%)*

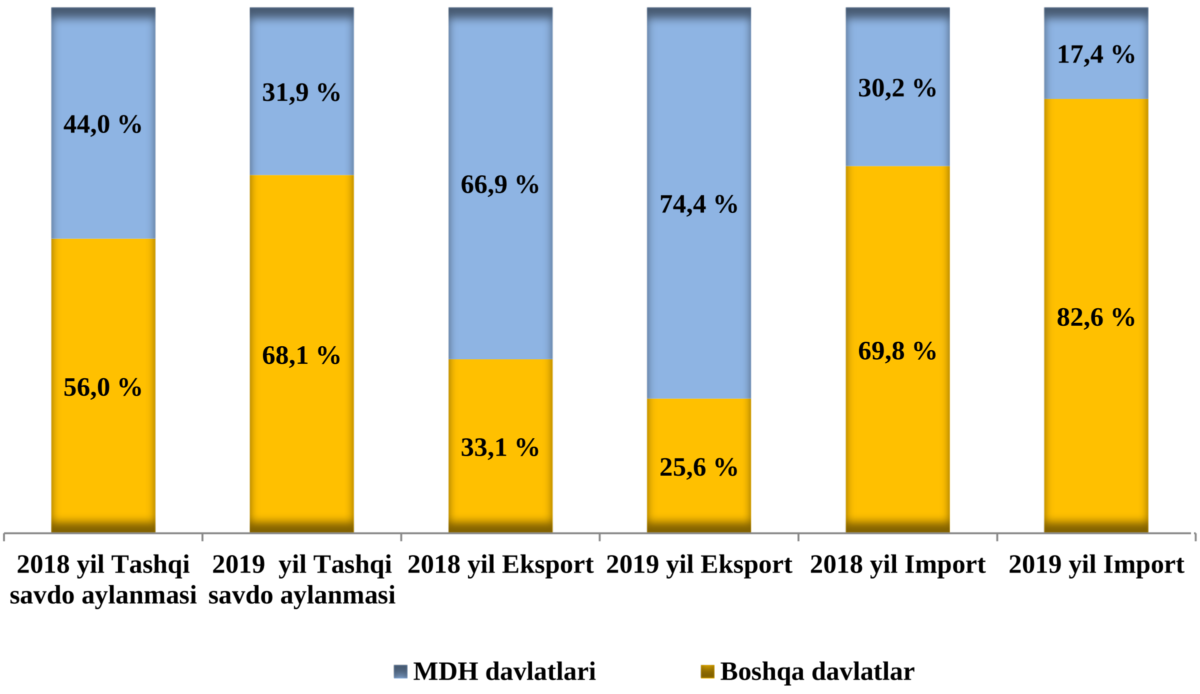

Viloyat rezidentlari tomonidan tashqi savdo operatsiyalari asosan Osiyo (jami tovar aylanmasidagi ulushi 64,3 %), Evropa (35,6 %) davlatlari bilan amalga oshirilgan bo'lib, jami savdo aylanmasining 99,9 % ini tashkil qildi.

Viloyat tashqi savdo aylanmasida yuqori ulushga ega davlatlar

(*mln. AQSH dollari*)

Davlatlar	*Tashqi savdo aylanmasi*	*Eksport*	*Import*	*Tashqi savdo aylanmasi*	
				ulushi, %	*o'zgarish sur'ati, %*
Xitoy	133,7	9,6	124,1	24,3	2,0 m.
Rossiya	77,5	29,4	48,1	14,1	99,7
Meksika	42,5	0,0	42,5	7,7	425,0 m.
Braziliya	42,2	0,0	42,2	7,7	2341,8 m.
Turkiya	37,8	6,6	31,2	6,9	2,1 m.
Qirg'iziston	37,6	36,9	0,7	6,8	36,9 m.
Boshqa davlatlar	179,3	57,2	122,1	32,6	165,9

Viloyatimizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida 2019 yil yanvar-dekabr oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 31,9%ni tashkil etdi hamda tashqi savdo aylanmasi o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 146,8 %ga oshdi. Boshqa xorijiy davlatlarning viloyat tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2019 yilningyanvar-dekabr oylarida 2,5 martani tashkil qilgan bo‘lsa, joriy yilning ushbu davrida esa tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 68,1 %ga etdi.

Xorazm viloyatida hududlar kesimida 2019 yil yanvar-dekabr oylarida eksport hajmi (mln. AQSH doll.)

	Eksport			*Jamiga nisbatan % ulushi*
	2019 yil	*2018 yil*	*O‘tgan yilga nisbatan, %*	
Xorazm	**139,7**	**102,1**	**136,8**	**100,0**
Urganch sh.	31,4	19,0	165,1	22,5
Xiva sh	8,7	8,8	98,9	6,2
tumanlar:				
Bog‘ot	12,5	12,2	102,4	9,0
Gurlan	5,6	9,7	57,9	4,0
Qo‘shko‘pir	5,8	2,8	2,1 m.	4,1
Urganch	14,0	8,2	170,6	10,0
Xazorasp	5,0	4,1	121,5	3,6
Xonqa	10,7	4,2	2,6 m.	7,7
Xiva	10,3	3,4	3,0 m.	7,4
Shovot	7,5	23,8	31,5	5,4
Yangiariq	4,9	2,9	167,4	3,5
Yangibozor	20,9	2,8	7,4 m.	14,9

1) *Hududlar bo‘yicha taqsimlanmaydigan hajmni qo‘shgan holda*

Xorazm viloyatida hududlar kesimida 2019 yil yanvar-dekabr oylarida import hajmi *(mln. AQSH doll.)*

	Import			*Jamiganisbatan % ulushi*
	2019 yil	*2018 yil*	*O'tganyilganisbatan, %*	
Xorazm	**410,9**	**169,9**	**2,4m.**	**100,0**
shaharlar:				
Urganch sh.	106,6	73,8	144,4	25,9
Xiva sh	9,0	4,2	2,1 m.	2,2
tumanlar:				
Bog'ot	17,5	9,9	177,1	4,2
Gurlan	11,6	6,0	191,4	2,8
Qo'shko'pir	8,8	4,6	190,1	2,1
Urganch	25,1	24,9	100,5	6,1
Xazorasp	130,6	17,1	7,6 m.	31,8
Xonqa	45,9	10,1	4,5 m.	11,2
Xiva	6,1	5,6	108,6	1,5
Shovot	22,1	7,0	3,1 m.	5,4
Yangiariq	18,3	5,6	3,3 m.	4,5
Yangibozor	9,4	1,0	9,6 m.	2,3

1) *Hududlar bo'yicha taqsimlanmaydigan hajmni qo'shgan holda*

Tovar va xizmatlarning oylik eksport-import ko'rsatkichlari dinamikasi

(mln. AQSH dollari)

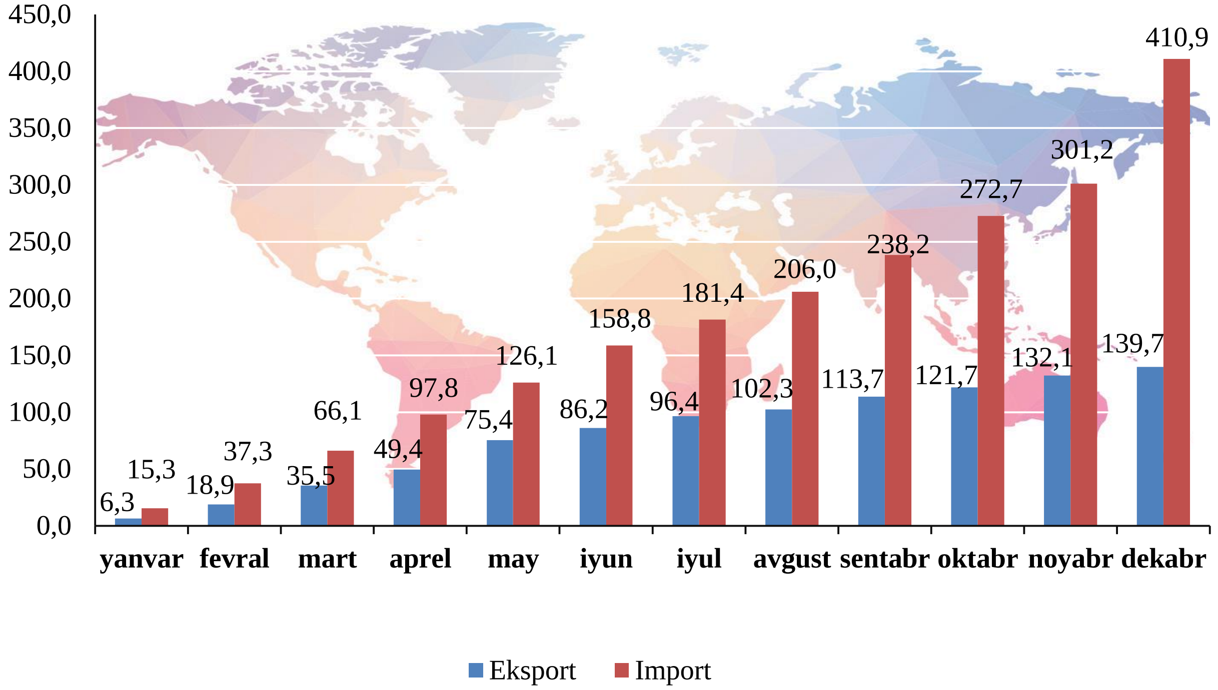

Tovar va xizmatlar eksportining o'sish sur'atlari dinamikasi

(o'tgan yilga nisbatan,%)

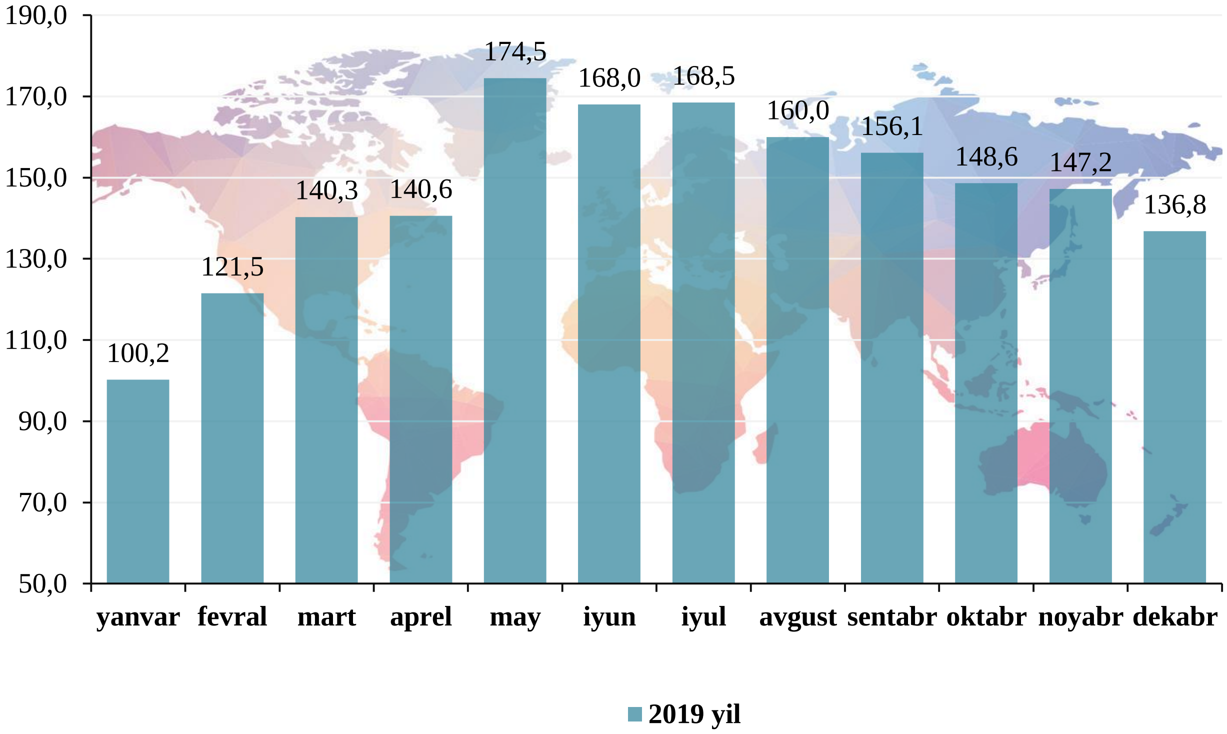

Shuningdek, tovar va xizmatlar eksporti o'sish sur'atlarining tahliliga asosan, 2019 yilning may oyida eksport qilingan tovar va xizmatlar o'tgan yilning shu davriga nisbatan 74,5 % ga ko'paygan.

Tovarlar va xizmatlar eksporti dinamikasi
(oylar kesimida, mln. AQSH dollari)

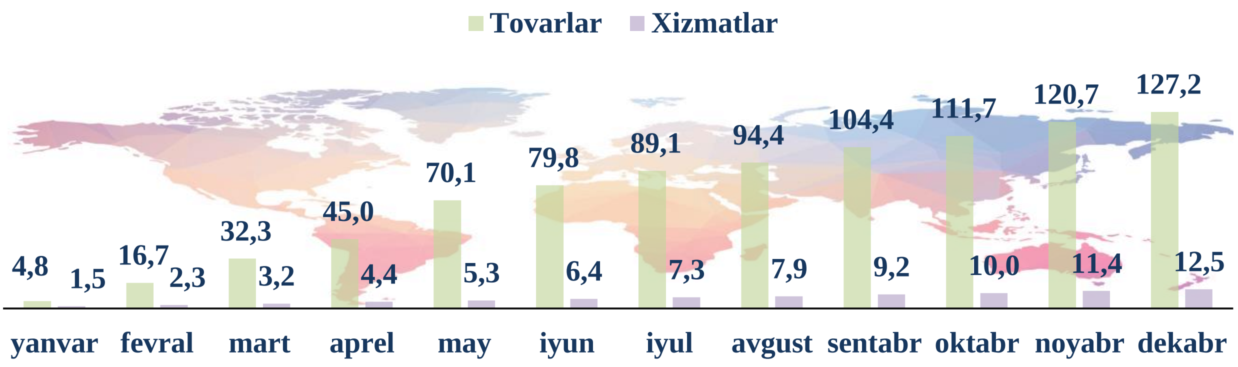

Eksport tarkibi

	Jami			MDH davlatlari			Boshqa davlatlar		
	mln. AQSH doll.	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	mln. AQSH doll.	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %	mln. AQSH doll.	o'tgan yilga nisbatan, %	umumiy hajmga nisbatan, %
Eksport	**139,7**	**136,8**	**100,0**	**104,0**	**152,4**	**100,0**	**35,7**	**105,5**	**100,0**
Paxta tolasi	7,6	69,5	5,4	0,3	102,5	0,2	7,3	68,8	20,5
Oziq-ovqat mahsulotlari	69,2	2,4 m.	49,5	62,9	2,4 m.	60,5	6,3	3,6 m.	17,6
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	0,8	83,5	0,6	0,5	88,5	0,5	0,3	75,4	0,8
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	1,4	25,4 m.	1,0	1,1	0,0	1,1	0,3	4,7 m.	0,7
Qora va rangli metallar	0,1	4,9 m.	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Mashina va asbob - uskunalar	0,2	15,1	0,2	0,2	2,3 m.	0,2	0,02	1,4	0,1
Xizmatlar	12,5	90,1	9,0	8,7	81,9	8,2	3,8	116,0	10,8
Boshqalar	47,9	103,3	34,2	30,2	100,4	29,2	17,7	108,6	49,5

Tovar va xizmatlar eksporti tarkibi
(mln.AQSH dollari)

2018 yil
yanvar-dekabr

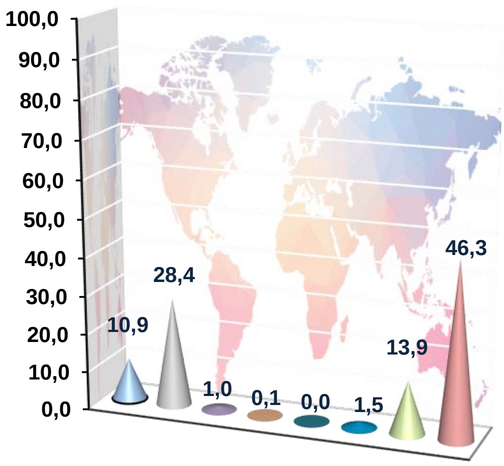

2019 yil
yanvar-dekabr

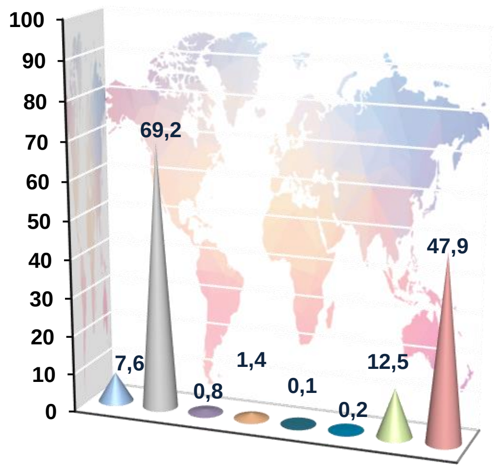

- Paxta tolasi
- Oziq-ovqatmahsulotlari
- Kimyomahsulotlarivabuyumlari
- Energiya manbalariva neft mahsulotlari
- Qoravaranglimetallar
- Mashina vaasbob-uskunalar
- Xizmatlar
- Boshqalar

Tovar va xizmatlar importi tarkibi
(mln.AQSH dollari)

2018 yil
yanvar-dekabr

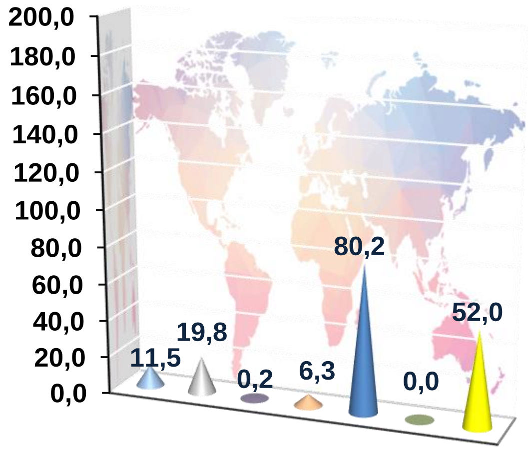

2019 yil
yanvar-dekabr

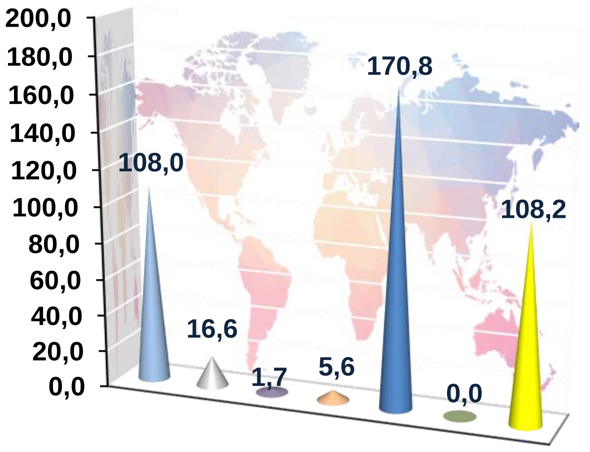

- Oziq-ovqatmahsulotlari
- Kimyomahsulotlarivabuyumlari
- Energiya manbalarivaneft mahsulotlari
- Qoravaranglimetallar
- Mashina vaasbob-uskunalar
- Xizmatlar
- Boshqalar

Import tarkibi

	Jami			*MDH davlatlari*			*Boshqa davlatlar*		
	mln. AQSH doll.	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*	*mln. AQSH doll.*	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*	*mln. AQSH doll.*	*o'tgan yilga nisbatan, %*	*umumiy hajmga nisbatan, %*
Import	**410,9**	**2,4 m.**	**100,0**	**71,6**	**139,5**	**100,0**	**339,3**	**170,0**	**100,0**
Oziq-ovqat mahsulotlari	108,0	9,4 m.	26,3	12,9	2,4 m.	18,0	95,1	15,6 m.	28,0
Kimyo mahsulotlari va buyumlari	16,6	83,9	4,0	7,5	122,0	10,5	9,1	66,7	2,7
Energiya manbalari va neft mahsulotlari	1,7	8,1 m.	0,4	1,6	10,7 m.	2,3	0,1	56,0	0,0
Qora va rangli metallar	5,6	89,8	1,4	2,6	63,0	3,6	3,0	138,9	0,9
Mashina va asbob-uskunalar	170,8	2,1 m.	41,6	7,0	108,8	9,8	163,8	2,2 m.	48,3
Boshqalar	108,2	2,1 m.	26,3	40,0	137,4	55,9	68,2	3,0 m.	20,1

Import qilingan tovar va xizmatlarning oylar kesimidagi o'sish sur'atlari bo'yicha quyida keltirilgan ma'lumotlardan shuni ko'rishimiz mumkinki, 2019 yilning dekabr oyi davomida eng yuqori o'sish sur'ati kuzatildi.

Tovarlar va xizmatlar importining o‘sish sur’atlari dinamikasi
(o‘tgan yilga nisbatan, %)

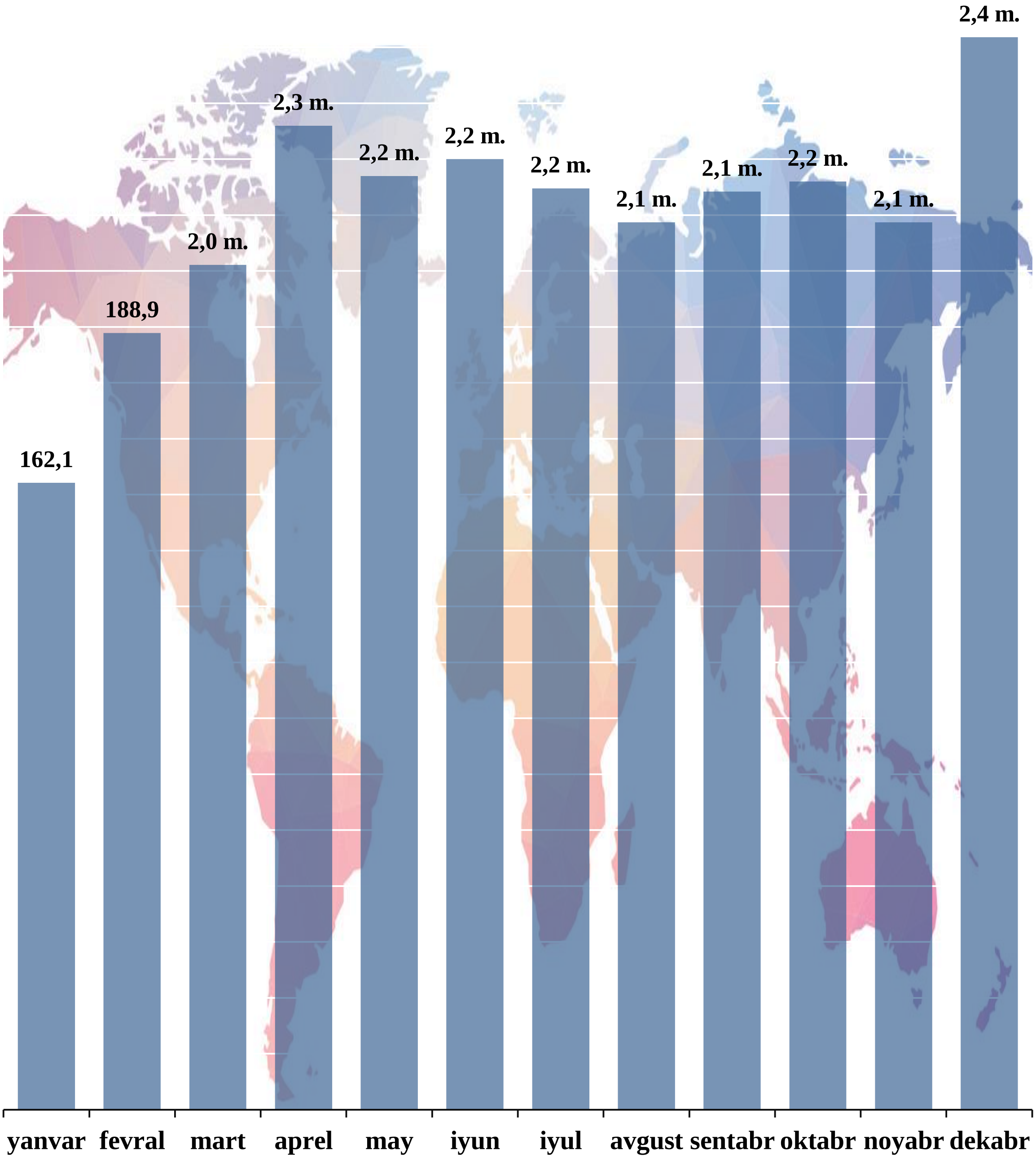

Shuningdek, tovar va xizmatlar importi o‘sish sur’atlarining tahliliga asosan, 2019 yilning dekabr oyida import qilingan tovarva xizmatlar o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 2,4martaga ko‘paygan.

Viloyat importida asosiy hamkor davlatlarning ulushi

2018 yil yanvar-dekabr | **2019 yil yanvar-dekabr**

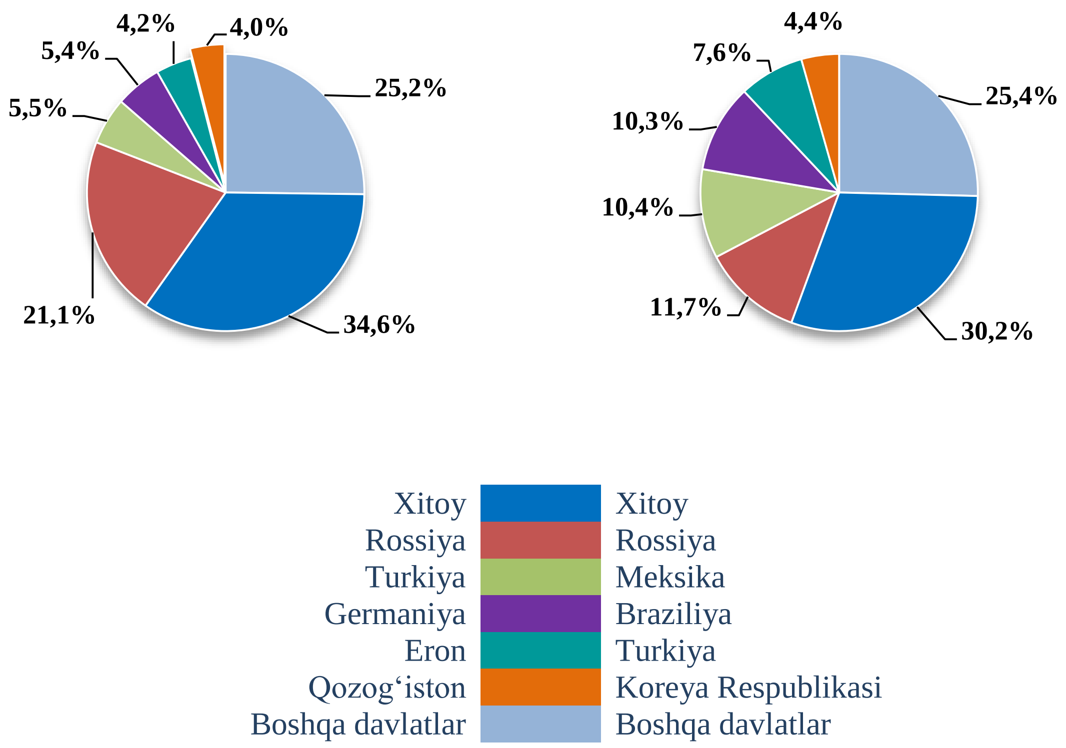

2019 yilning yanvar-dekabr oylarida viloyatga 52 dan ortiq xorijiy davlatlardan tovar va xizmatlar importi amalga oshirilgan. SHulardan 6 ta eng yirik bo‘lgan Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Meksika, Braziliya, Turkiya hamda Koreya Respublikasi hamkor davlatlaridan jami import hajmi 306,0 mln. AQSH dollariga teng. Bu esa umumiy import hajmining 74,5 %ini tashkil qiladi.

Viloyatimizda tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar va dunyo mamlakatlari bilan olib borilayotgan mustahkam aloqalar natijasida viloyatimizning eksport salohiyati oshib bormoqda.

Shuningdek, hukumatimiz tomonidan bir qator soliq, bojxona imtiyozlarining yaratilishi, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarilishi milliy mahsulotlarimizni tashqi bozorlarda mustahkam o‘rin egallashlari uchun zamin yaratmoqda.